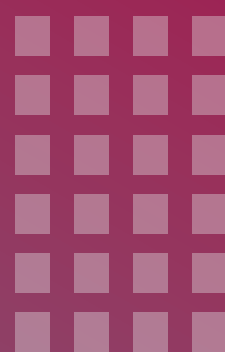

Naziv projekta:
PYLE: Post-YU for Learning Emancipation –
Supporting learners on the way to self-realisation

Trajanje projekta:
1. rujna 2017. - 30. studenog 2019.

Referenca:
KA2-AE-2/17

Intelektualni rezultat 3 (IR3):

Informalni kurikulum za Trening PRiKAZ mentora

Volonterski centar Istra, Zavod Bob i Centar za omladinski aktivizam KRIK [КРИК]

Zahvaljujemo Slađani Božac i Patriciji Bijažić (sudionicama Treninga PRiKAZ mentora) na prvom prijevodu na hrvatski jezik. Lektura: Volonterski centar Istra.

Studeni, 2019.

Ova publikacija je ostvarena uz financijsku potporu Europske komisije. Ova publikacija odražava isključivo stajalište autora publikacije i Komisija se ne može smatrati odgovornom prilikom uporabe informacija koje se u njoj nalaze.

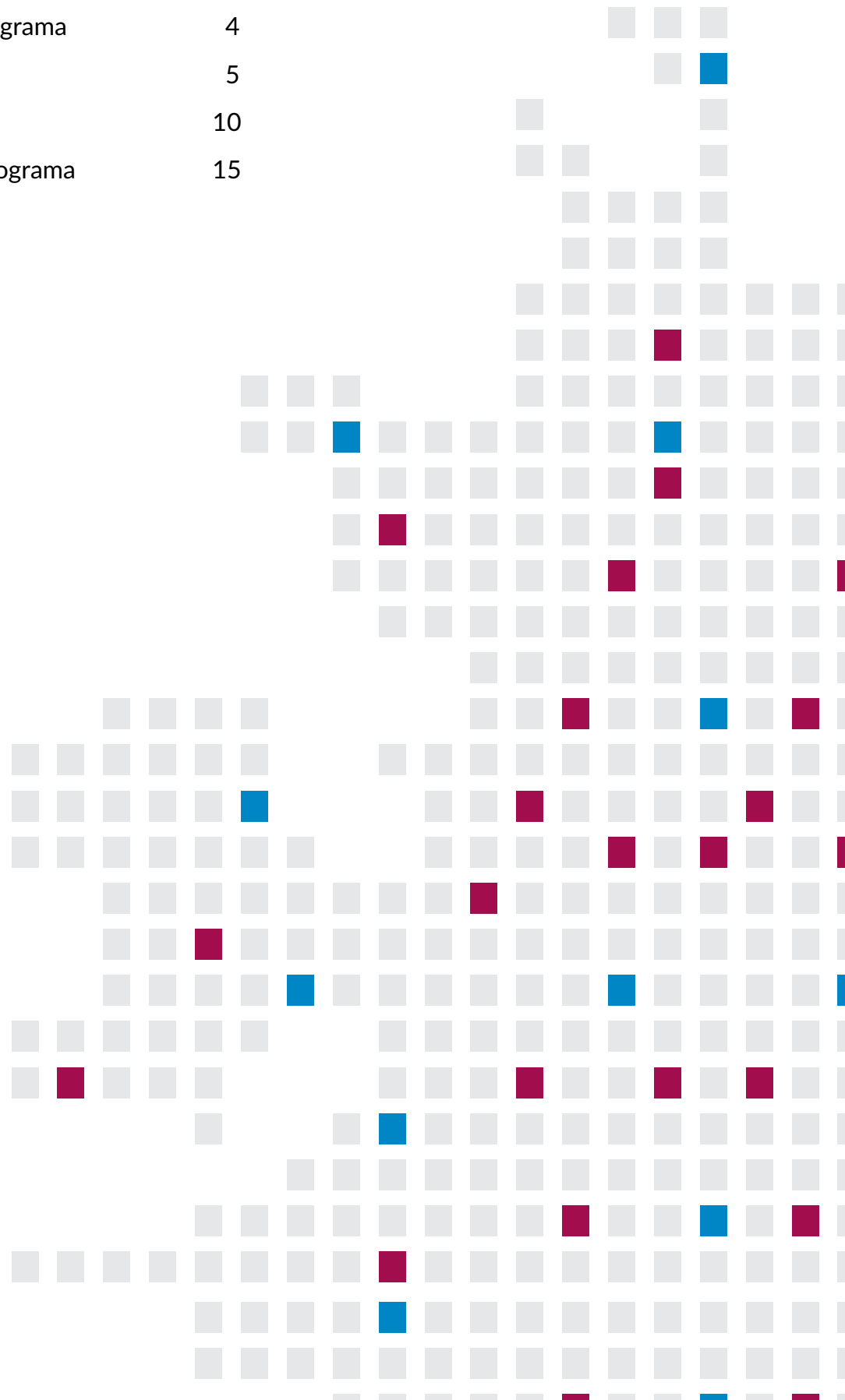

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Sadržaj

Naziv programa	3
Temelji programa	3
Opći i specifični ciljevi	4
Ciljna skupina	4
Trajanje i organizacija programa	4
Očekivani ishodi učenja	5
Sadržaj programa	10
Stručnost provoditelja programa	15

Naziv programa

Trening PRiKAZ mentora je izobrazba za mentore nezaposlenih mladih koji sudjeluju u Programu za razvoj kompetencija za autonomno zapošljavanje (PRiKAZ, eng. PDCAE)¹.

Temelji programa

Trening PRiKAZ mentora razvijen je u okviru projekta PYLE, strateškog partnerstva organizacija iz Slovenije, Hrvatske i Sjeverne Makedonije, u okviru programa Erasmus+.

Iskustvo pokazuje da različiti seminari, radionice, programi itd. za poticanje poduzetništva rezultiraju dobrim idejama, koje, međutim, u velikoj mjeri ostaju nerealizirane. Zbog toga su osnovni elementi PRiKAZ-a mentorstvo i institucionalna podrška mladima, ne samo tijekom osmišljavanja, nego i tijekom realizacije njihovih projektnih ideja. PRiKAZ mentori koriste sveobuhvatan pristup kako bi podržali sudionike u poboljšanju njihovih kompetencija za stvaranje autonomne zaposlenosti, te u razvoju i testiranju konkretnih ideja koje mogu ponuditi dugoročno rješenje za njihovu životnu situaciju.

Cilj projekta PYLE je stvoriti društveno okruženje u kojem mladi mogu prepoznati važnost proaktivnog djelovanja, autonomije i vrijednosti informalno stečenog znanja. Stvaranjem PRiKAZ-ovog treninga mentora (kurikuluma) i osposobljavanjem prve generacije mentora (osim stvaratelja programa) ispunjavamo jedan od osnovnih uvjeta za osiguravanje provedbe programa, a to su ljudi koji su sposobni provoditi program.

Trening PRiKAZ mentora i njegov informalni kurikulum temelje se na nekoliko ključnih elemenata i procesa:

- partnerske organizacije dijele razumijevanje osnovnih koncepata projekta tj. transformativnog i emancipacijskog učenja te autonomnog zapošljavanja, kako je opisano u Pedagoškim smjernicama za emancipacijsko učenje ([Intelektualni rezultat 1](#))
- utemeljenje, načela i metode Programa za razvoj kompetencija za autonomno zapošljavanje, kakvog se očekuje da će provoditi mentori
- su-kreiranje treninga sa sudionicima Treninga PRiKAZ mentora, kako je opisano u evaluaciji i preporukama za provedbu Treninga PRiKAZ mentora ([Intelektualni rezultat 2](#))

Ovaj kurikulum pruža osnovni okvir za provedbu Treninga mentora PRiKAZ-a, predlažući ishode učenja i sadržaje koje su u tri države, zajedno s trenerima, stvarale, testirale i evaluirale tri grupe polaznika/ budućih mentora.

¹ Za više informacija o PRiKAZ programu posjetite: http://www.zavod-bob.si/wp-content/uploads/2016/08/PDCAE_IntellectualOutput_za-MOVIT_EN.pdf

Opći i specifični ciljevi

Opći cilj programa za Trening PRiKAZ mentora je pripremiti mentore za pružanje poticaja i podrške (nezaposlenim) mladima u procesu kroz koji oni prepoznaju i razvijaju svoje osobne resurse, sa svrhom aktiviranja u stvaranju mogućnosti za autonomno zapošljavanje i/ili druge načine samoostvarenja s potencijalom za rješavanje problema nezaposlenosti i socijalne isključenosti.

Specifični ciljevi programa navedeni su za svaki modul posebno u poglavlju „Sadržaj programa“ i trebalo bi ih razmatrati zajedno s ishodima učenja.

Ciljna skupina

Trening je namijenjen stručnjacima u području poučavanja odraslih koji rade s mladima u ranoj odrasloj dobi: osobama koje rade s mladima (youth workers), socijalnim pedagogima, andragozima i pedagogima, psiholozima, socijalnim radnicima i drugim zainteresiranim za trening o metodama rada s nezaposlenim mladima. Osim zaposlenih stručnjaka, polaznici treninga/ budući mentori mogu biti i studenti posljednje godine studija i nezaposleni stručnjaci koji su nedavno završili studij, posebno društvenih znanosti, a zainteresirani su za rad s nezaposlenima. Nedavno diplomirani, nezaposleni stručnjaci iz područja društvenih znanosti i sami predstavljaju sve brojniju ranjivu skupinu mladih ljudi u ranoj odrasloj dobi.

Trajanje i organizacija programa

Ovo je neformalni kurikulum za trening mentora za mlade koji sudjeluju u programu PRiKAZ. Program PRiKAZ, kroz 400 sati neformalnog učenja, omogućuje mladima da razviju svoje kompetencije, mreže međuljudskih odnosa i projektne ideje koje im mogu stvoriti zaposlenje neovisno o tradicionalnom tržištu rada, istovremeno poboljšavajući njihovu zapošljivost.

Kurikulum za mentore sadrži sve elemente samog programa PRiKAZ, obogaćen sadržajima čiji je cilj jačanje kompetencija specifičnih za mentore. Cjelokupni sadržaj obrazovnog programa organiziran je u četiri dijela koja se nazivaju modulima. Nakon četvrtog modula budući mentori se uključuju u praktični rad tijekom kojeg ih kontinuirano podržavaju (njihovi vlastiti) mentori.

Predviđeno trajanje obrazovnog programa za mentore je 200 pedagoških sati, što uključuje 150 sati treninga i 50 sati mentoriranog praktičnog rada. Poglavlje „Sadržaj programa“ predlaže trajanje svakog modula, koje se može djelomično izmijeniti zajedno sa sudionicima, u skladu s njihovim postojećim kapacitetima i prioritarnim ishodima učenja.

Kroz različite oblike iskustvenog učenja i uz podršku mentora, budući mentori (sudionici u programu) razvijaju i realiziraju svoje projektne ideje (proizvode, usluge, druge inicijative) na način sukladan participativnom procesu koji će kasnije voditi s mladima. Obrazovni plan je otvoren, što znači da se provedba programa, prije početka i redovito tijekom provedbe, prilagođava okolnostima tj. motivaciji, sposobnostima, prethodnom znanju i iskustvu polaznika, kao i potrebama polaznika koje nastaju u procesu provedbe programa. Sudionici su aktivno uključeni u planiranje tj. zajedničko stvaranje sadržaja programa te u njegovu evaluaciju (Kroflič, 1997).

Očekivani ishodi učenja

Očekivani ishodi učenja definirani su za svaki modul, u onim modulima u kojima prvi put dolaze u fokus. Svi ishodi učenja dodatno se ojačavaju kroz kasnije module i sve do kraja treninga.

Budući da je obrazovni plan otvoren, i trebalo bi ga u svakoj provedbi prilagoditi i zajednički razvijati sa sudionicima, koji su svaki put drugačiji, ishodi učenja ne mogu se u potpunosti planirati niti predvidjeti. Cijeli se Trening temelji na pretpostavci da su polaznici motivirani i sposobni biti odgovorni za vlastito učenje (ishode), dok treneri olakšavaju proces učenja, nude okvir za sadržaje (temeljen na programu PRiKAZ za mlade) i “podržavaju polaznike na putu do samoostvarenja”. Stoga ovdje navedeni ishodi učenja služe kao orijentacija za zajedničko stvaranje treninga, dok u praksi njihov redoslijed ili naglašenost u odnosu na druge ishode, intenzitet i sl. mogu varirati, neki se od ishoda učenja mogu izostaviti, a neki novi dodati.

Također, kao participativno izrađen program obrazovanja odraslih, dobro proveden Trening PRiKAZ mentora nudi emancipacijsko iskustvo koje može rezultirati s više ishoda učenja na individualnoj razini nego što se ovdje predviđa, kako u osobnoj tako i u profesionalnoj sferi široj od mentoriranja mladih na putu prema autonomnom zapošljavanju.

MODUL 1 temelji se na epistemološkom osposobljavanju potrebnom potencijalnim mentorima da bi izgradili svoju kritičku svijest i podržava ih da budu/ budu sposobni:

- artikulirati svoje individualne želje, potrebe i motivaciju
- prepoznati svoje osobne vrijednosti
- predstaviti se
- procijeniti svoje znanje, vještine, stavove i prakse
- upoznati se s alatima za samoprocjenu
- svjesni dinamike grupe
- prikupiti osnovne informacije o provedbenoj organizaciji i razumjeti njezine vodeće principe
- identificirati sličnosti i razlike između neformalnog, transformativnog i emancipacijskog učenja
- kritički razmišljati o suvremenom društvenom i ekonomskom kontekstu te njegovim vezama s nezaposlenošću mladih, emancipacijskim učenjem i autonomnim zapošljavanjem
- razumjeti utemeljenje i ciljeve PRiKAZ-a
- pregovarati i oblikovati grupne sporazume o procesu učenja i kolektivnom planiranju vremena
- planirati sljedeće korake Treninga
- kritički se osvrtnati na proces vlastitog učenja, pedagoški proces i identifikaciju potreba polaznika
- dati povratne informacije o procesu treninga.

MODUL 2 uključuje potencijalne mentore u stvaranje opipljivih društvenih mreža, međusobno i u odabranoj lokalnoj zajednici, i podržava ih da budu/ budu sposobni:

- aktivno se povezati s ostalim sudionicima i pridonijeti razvoju grupne kohezije/ formiranju i jačanju ujedinenog tima
- nadograditi svoje znanje o provedbenoj organizaciji i njezinim aktivnostima
- koristiti različite metode za istraživanje potreba i resursa zajednice (snaga, dionika)
- prepoznati i objasniti ključne specifičnosti odabrane zajednice i najznačajnijih dionika
- razumjeti ključne specifičnosti ciljne skupine
- razumjeti ulogu i odgovornosti mentora (PRiKAZ-a), uključujući ulogu mentora kao dijela šire mreže podrške
- razumjeti osnove ciklusa upravljanja projektima
- opisati svoje stavove, znanja, vještine i ponašanja korisna za ulogu i odgovornosti mentora koja su: a) dobro razvijena, b) trebaju poboljšanje
- svjesni snaga i potreba drugih pojedinaca i grupe
- prevesti svoje pojedinačne i obrazovne potrebe grupe u prioritetne ishode treninga
- planirati ostatak treninga, u skladu s prioritetnim ishodima i uključujući upotrebu resursa provedbene organizacije i ostalih dionika, kao i njihove grupe polaznika.

MODUL 3 uključuje opsežno učenje potencijalnih mentora o zadrugama ili drugim alternativnim ekonomijama i početak planiranja projekata za njihovo samostalno (ili drugo) zapošljavanje i podržava ih da budu sposobni:

- upoznati se s različitim pravnim oblicima za postizanje autonomne zaposlenosti
- prepoznati različite ekonomske modele s naglaskom na alternativne ekonomije
- razumjeti koncepte solidarnosti i održivog razvoja te njihove implikacije za autonomno zapošljavanje
- generirati ideje i koristiti ih za idejno osmišljavanje pilot projekta²
- koristiti svoje znanje o osnovnim elementima upravljanja projektnim ciklusom u planiranju projekata
- koristiti svoje znanje o odabranom okruženju i ciljnim skupinama pri planiranju projekata
- razumjeti ulogu i doprinos svakog pojedinca u projektnom timu
- koristiti pojedinačne i timske snage u procesu planiranja projekata
- preuzeti odgovornost za različite zadatke, ovisno o potrebama projekta
- sudjelovati u aktivnostima organizacije koja provodi aktivnosti u skladu sa svojim interesima
- koristiti različite metode i stečena znanja, vještine i stavove za samostalno učenje pojedinaca i/ ili tima, tj. za ostvarivanje svojih obrazovnih potreba
- prepoznati, definirati i izraziti potrebu za dodatnim znanjem ili podrškom svojih mentora kada je to potrebno.

² Ovisno o skupini sudionika i drugim čimbenicima, sudionici mogu planirati:

- a) pilot-projekt (kasnije prijavljen za financiranje ili proveden bez vanjske financijske potpore) ili nekoliko malih projekata koji se mogu provesti u vremenskom okviru treninga za mentore,
- b) samostalne, no relativno složene aktivnosti, za koje je potreban timski trud.

Treneri potiču i podržavaju sudionike u planiranju projekata/ aktivnosti koje su povezane s (temom) mentoriranja nezaposlenih mladih radi autonomnog zapošljavanja/ PRiKAZ programa i koji istovremeno omogućuju polaznicima testiranje vlastitog puta k autonomnom zapošljavanju (ili, alternativno, već postojećim oblicima zapošljavanja na tržištu rada).

MODUL 4 je realizacija projekta koji su potencijalni mentori planirali u prethodnom modulu i podržava ih da budu sposobni:

- pripremiti projektnu dokumentaciju (prijavu) ili detaljan pisani plan za samostalne aktivnosti
- prepoznati dodatna znanja, vještine i stavove koji su im potrebni za uspješnu provedbu pilot-projekta
- pokazati inicijativu u traženju pomoći od svojih mentora kada im je potrebna
- raditi kao organizirana skupina mentora i uspostaviti veze s dionicima u odabranom okruženju
- koristiti svoje snage i druge resurse, uključujući znanje o odabranom okruženju, u procesu provedbe pilot-projekta
- poboljšavati svoje prezentacijske i facilitacijske vještine
- testirati i kontinuirano poboljšavati svoju ulogu i doprinos projektnom timu: izvršavati različite zadatke, kritički se osvrnuti na timski rad i svoj doprinos timu, pregovarati o razlikama
- koristiti infrastrukturu i usluge provedbene organizacije
- iskusiti provedbu pilot-projekta i testirati njegov potencijal za autonomno zapošljavanje
- evaluirati/ kritički se osvrnuti na provedbu pilot-projekta i učiti iz toga: prepoznati prednosti i slabosti procesa, usporediti planirane i postignute rezultate, predvidjeti prepreke i promjene potrebne za uspješniju provedbu
- proslaviti uspjeh s timom i svojim privatnim društvenim okruženjem

MODUL 5 temelji se na neovisnom planiranju i koordinaciji različitih aktivnosti od strane potencijalnih mentora i podržava ih da budu sposobni:

- modificirati projektne aktivnosti ili procese sukladno lekcijama naučenima kroz provedbu aktivnosti u prethodnom modulu
- u procesu provedbe pilot-projekta sa sigurnošću koristiti osobne prednosti i snage tima te druge resurse, uključujući infrastrukturu i usluge provedbene organizacije
- jačati veze s dionicima u odabranom okruženju
- koordinirati i provoditi projektne aktivnosti na način koji doprinosi koheziji tima i uspjehu projekta
- koristiti proces provedbe pilot-projekta kako bi ostvarili svoje obrazovne potrebe na individualnoj i grupnoj/ timskoj razini: kontinuirano reflektirati o procesu i vlastitoj izvedbi, smisleno izazivati same sebe, biti svjesni promjena u svojim znanjima, vještinama, stavovima i praksi
- razvijati nove obrazovne sadržaje za svoj tim, u skladu s uočenim i promjenjivim potrebama tima
- implementirati nove obrazovne sadržaje za svoj tim i/ili angažirati vanjske stručnjake za određene teme: poboljšati vještine planiranja, prezentiranja i facilitacije
- izgraditi i objasniti svoj pogled na jake strane i moguća poboljšanja programa PRiKAZ za mlade
- zajednički uspostaviti uvjete za provedbu PRiKAZ programa i na taj način povećati vlastite šanse za autonomno zapošljavanje, ili planirati individualnu primjenu novih znanja, vještina, stavova i promjena u praksi
- razumjeti svrhu evaluacije, poznavati različite alate za evaluaciju, kritički se osvrtni na proces participativne evaluacije
- aktivno sudjelovati u evaluaciji Treninga PRiKAZ mentora
- prepoznati važnost individualne podrške mentora za mlade sudionike PRiKAZ-a, kao i važnost mentorske i/ili supervizijske podrške za mentore tijekom implementacije PRiKAZ-a.

Sadržaj programa

MODUL 1

Početne točke: osobni razvoj i teorijska pozadina programa

Predloženo trajanje: 25 sati

Sadržaj	• psihološke potrebe i motivacija• izgradnja odnosa povjerenja i grupne kohezije; aktivnosti formiranja tima• ključni elementi PRiKAZ-a• ključne značajke Treninga PRiKAZ mentora• samoprocjena• individualne obrazovne potrebe i ciljevi učenja te očekivanja od Treninga• suvremeni društveni i ekonomski kontekst• transformativno i emancipacijsko učenje i njihova povezanost s društvenim promjenama• refleksija, autorefleksija i povratne informacije kao alati za učenje• pregovaranje (zajedničko stvaranje) sljedećeg modula• grupni dogovor o procesu učenja• individualna mentorska podrška
Ciljevi	• stvoriti sigurno i izazovno okruženje za učenje• definirati zajedničke vrijednosti• razumjeti kontekst i osnove programa PRiKAZ i Treninga PRiKAZ mentora• uspostaviti metode kontinuirane (auto)refleksije• prihvatiti odgovornost za vlastito učenje i zajedničko stvaranje obrazovnih sadržaja i procesa• prilagoditi sljedeći modul potrebama grupe

MODUL 2

Stvaranje opipljivih društvenih mreža

Predloženo trajanje: 50 sati. Dani intenzivnog Treninga. (po mogućnosti u drugoj zajednici)

Sadržaj	<ul style="list-style-type: none">• istraživanje zajednice koja sudionicima nije poznata: što je više moguće kroz promatranje i razgovor s lokalnim ljudima• (PRiKAZ) mentorstvo: načela, uloge, odgovornosti, izgradnja odnosa• međuljudske vještine: aktivno slušanje, davanje i primanje povratnih informacija• osnove upravljanja projektima• grupna odgovornost za zajedničko stvaranje sadržaja i procesa• stalno praćenje kroz grupnu refleksiju i prilagođavanje potrebama sudionika• mentorska podrška grupi• pojedinačni i/ili timski zadaci između grupnih sastanaka
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none">• razumjeti osnovna načela mentorstva i ulogu mentora, u odnosima s mladima i u međusektorskoj suradnji• istražiti potrebe i resurse lokalne zajednice i ključne specifičnosti ciljane skupine• razviti grupnu koheziju – izgradnja tima• planirati ostatak Treninga na temelju znanja o mentoriranju za autonomno zapošljavanje i prioriternih ishoda Treninga kako ih je definirala grupa• razviti osjećaj slobode i odgovornosti za vlastite procese i rezultate učenja

MODUL 3

Kreiranje pilot- projekta: solidarnost, održivost i angažiranje grupnih resursa u odgovaranju na potrebe zajednice

Predloženo trajanje: 25 sati

Sadržaj	<ul style="list-style-type: none">• solidarna ekonomija i autonomno zapošljavanje: teorija i lokalni primjeri• pravni oblici socijalnog poduzetništva s naglaskom na zadruge i nevladine organizacije (udruge): teorija i lokalni primjeri• održivi razvoj• daljnje istraživanje upravljanja projektnim ciklusom, uključujući idejni nacrt projekta, predviđanje i sprečavanje rizika te procjenu uspješnosti• kreiranje pilot-projek(a)ta utemeljenih na presjecima potreba u zajednici (praznine u lokalnim uslugama koje podržavaju autonomno zapošljavanje) te snaga i interesa grupe• međuljudske vještine: asertivnost, pregovaranje, postavljanje učinkovitih pitanja• mentorska podrška grupi• pojedinačni i/ili timski zadaci između grupnih sastanaka
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none">• razumjeti koncepte solidarnosti, socijalnog poduzetništva i održivog razvoja te njihove implikacije za autonomno zapošljavanje• upoznati lokalne primjere dobre prakse socijalnog poduzetništva i solidarne ekonomije• istražiti ciklus upravljanja projektima• generirati projektne ideje i osmisлити projekt koristeći stečena znanja i vještine• raspodijeliti odgovornosti u timu za različite zadatke, ovisno o potrebama projekta

MODUL 4

Pilot-projekti u lokalnoj zajednici

Predloženo trajanje: 50 sati (može kraće ili duže, ovisno o pilot- projektima)

Sadržaj	<ul style="list-style-type: none">• detaljno planiranje provedbe pilot-projekta• zajednički razvoj i primjena novih obrazovnih sadržaja (facilitatori ili neki sudionici)• realizacija projektnog plana (elementi PRiKAZ-a ili drugi „mali projekti“ povezani s ključnim konceptima projekta PYLE) sa sudionicima kao koordinatorima i provoditeljima• prezentacijske i facilitacijske vještine• alati za evaluaciju• evaluacija: pojedinačna i grupna refleksija o rezultatima i procesima pilot-projekta („suradnička samoprocjena“)• proslava: javna prezentacija rezultata projekta i „party“ (sudionici i njihovi gosti)
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none">• steći stvarno iskustvo u provedbi projekata• aktivno sudjelovati u oblikovanju društvene stvarnosti• planirati vlastiti životni put i/ili stvarati mogućnosti za autonomno zapošljavanje• naučiti o alatima za evaluaciju procesa i rezultata projekta te kako koristiti rezultate evaluacije• prepoznati mogućnosti za prenošenje načela i rezultata pilot-projekata u druga okruženja• poboljšati timski rad i odnose s dionicima

MODUL 5

Samostalan rad uz kontinuiranu podršku mentora

Predloženo trajanje: 50 sati tijekom 6 mjeseci (dvaput mjesečno ili više)

- Sadržaj
- participativna evaluacija programa Treninga za mentore
 - mentori samostalno rade s (nezaposlenom) mladom osobom
 - pojedinačni susreti za podršku između “starih” i “novih” mentora (uklanjanje dilema, stabilizacija i nadogradnja osobnog stila mentoriranja i vođenja radionica)
 - refleksija o promjenama u motivaciji (prije, tijekom, nakon Treninga) i očekivanjima od provedbe PRiKAZ programa s mladima
 - zajednički razvoj i primjena novih obrazovnih sadržaja od strane polaznika
 - booster i team building susreti
 - grupni intervizijski sastanci
 - grupni sastanci sa supervizorom
- * osigurati dostupnost prostora i opreme provedbene organizacije i za grupne aktivnosti polaznika izvan “službenih” susreta

- Ciljevi
- prakticirati pristup participativnog vrednovanja i korištenje alata/ metoda evaluacije
 - primijeniti procese transformativnog učenja
 - dodatno jačati nove mentore za neovisni rad s nezaposlenim mladima kao reflektirajuću praksu
 - integrirati principe solidarne ekonomije u rad tima i u provedbu PRiKAZ-a i drugih programa
 - stvoriti nacionalnu mrežu PRiKAZ mentora
 - osigurati održivost rezultata programa

Sve predložene metode stvaranja sadržaja i detalja provedbe Treninga potječu iz neformalnog pristupa obrazovanju i/ili omogućavaju odvijanje iskustvenog (Kolbovog) ciklusa učenja: brainstorming, grupne rasprave i debate, autorefleksija/ dnevnicima i obrascima učenja, igra uloga i simulacije, samousmjerenom pretraživanju interneta ili istraživanju druge literature (kritičko čitanje), intervjui, fokusne grupe, okrugli stolovi itd. koje planiraju i vode sudionici, pripremne aktivnosti (zadaci između modula i sesija povezani s temama u fokusu), aktivnosti i radionice koje vode sudionici (npr. energizeri), studijski posjeti, različite aktivnosti rada u timu... Izbjegavajte frontalni rad kad god je to moguće, s mogućom iznimkom kada su uključeni gostujući stručnjaci, no čak i tada pomognite gostima da isplaniraju interaktivni pristup, npr. koji se temelji na znanju ili iskustvu sudionika, sadrži dio za pitanja i odgovore itd.

Svakako planirajte vrijeme za refleksiju nakon svake "veće" aktivnosti ili poludnevne sesije, jer bez refleksije nema učenja iz iskustva.

Također, naše iskustvo iz provedbe pilot-Treninga pokazuje da su poluformalni ili neformalni kontakti provedbenog/ facilitatorskog tima sa sudionicima, posebno između grupnih susreta, vrlo uspješni u održavanju motivacije i grupne kohezije (npr. podsjetnici ili motivacijski e-mailovi, poruke i grupe na društvenim mrežama, slanje literature, dostupnost za pitanja, neformalne povratne informacije).

Stručnost provoditelja programa

Provoditelji programa tj. treneri (ili, bolje rečeno, facilitatori i podupiratelji procesa učenja novih mentora), trebaju osigurati mentorsku podršku sudionicima, budućim PRiKAZ mentorima, na isti način na koji žele da oni rade s nezaposlenima mladima i podržavaju ih u programu PRiKAZ. Zbog toga ponovno izdvajamo podršku provoditelja i siguran prostor kao temeljnu značajku programa. Kao i u PRiKAZ-u, metode koje se koriste izazivaju sudionike na aktivno sudjelovanje i suradnju tako da je stvoreni sadržaj proizvod samih sudionika, ovisi o njihovom doprinosu i proizlazi iz njihovih potreba, sposobnosti i interesa. Sudionici stvaraju proces učenja i traže najprikladnije stilove učenja zajedno s provoditeljima programa, koji bi trebali nadzirati proces učenja i davati povratne informacije.

Uzimajući sve to u obzir, prema PYLE projektnim organizacijama, koje su već provele pilot-Trening, stručnost provoditelja programa treba uključivati:

1. holističko razumijevanje potreba mladih, što uključuje i znanje iz novijih istraživanja u zemlji u kojoj se program provodi
2. poštovanje i sposobnost primjene osnovnih načela rada s mladima³ u praksi
3. razumijevanje, uvažavanje vrijednosti i korištenje načela emancipacijskog učenja⁴, uključujući spremnost i sposobnost za:
 - a. stvaranje horizontalnih odnosa - umjesto podučavanja, vjerovanje u sposobnosti učenika i njihovo prepoznavanje, facilitiranje i podržavanje učenja te učenje od učenika
 - b. poticanje i njegovanje istinskog dijaloga s polaznicima kako bi postigli ispregovarani kurikulum (zajedničko stvaranje)

³ Za više informacija pogledajte npr. [Youth Work Competence, Quality Youth Work: A common framework for the further development of youth work, A Competence Model for Youth Workers to Work Internationally.](#)

⁴ Vrlo korisno polazište za provoditelje je tekst "[Pedagoške smjernice za emancipacijsko učenje](#)" (jedan od intelektualnih rezultata projekta PYLE)

- c. izražavanje shvaćanja da je emancipacijsko učenje političko jer uključuje analizu i preispitivanje dominantnih modela mišljenja i odnosa moći
4. kritičko razmišljanje i sposobnost (znanje, stavovi, vještine i prakse) podržavanja drugih u kritičkoj analizi političkih i društvenih pitanja
5. iskustvo s metodama neformalnog obrazovanja i poznavanje različitih izvora metoda iskustvenog učenja
6. znanje o grupnoj dinamici i vještine stvaranja i održavanja sigurnog grupnog okruženja koje potiče aktivni angažman
7. iskustvo u mentoriranju, coachingu i/ili drugim načinima osnaživanja i podrške mladima na putu ka autonomnom životu i/ili zapošljavanju
8. osnovna znanja o tržištu rada, relevantnim politikama i resursima
9. osnovna znanja o solidarnoj ekonomiji i nevladinim organizacijama

Od izrazite je važnosti da provoditelji programa doista cijene i prakticiraju ono što teže probuditi i njegovati kod novih mentora: autentičnost u omogućavanju emancipacijskog učenja i raspravljanju o drugim ključnim pojmovima PRiKAZ-a jedini je način da istinski nadahnu nove mentore na činjenje promjena u svom znanju, stavovima, vještinama i praksi koje doprinose njihovom samoostvarenju te da kasnije na isti način mentoriraju nezaposlene mlade. Važne karakteristike i „meke“ vještine provoditelja koje mogu pomoći u ovom nastojanju su prilagodljivost, integritet i pouzdanost, otvorenost uma, otvorenost za razmjenu znanja i učenje, stvarno poštovanje različitosti, vjera u čovječanstvo, entuzijizam, osobna toplina, prisutnost, dobre komunikacijske/ međuljudske vještine, posebice sposobnost poticanja otvorene komunikacije koja potiče raspravu, zauzimanje perspektive, kreativno razmišljanje, prikladno izražavanje smisla za humor, pružanje stalnih povratnih informacija.

Provedbeni tim može se sastojati od „trenera“/ facilitatora koji su izravno uključeni u grupne procese u prva četiri modula i od mentora koji podržavaju pojedince ili manje timove sudionika u radu između grupnih susreta i/ili tijekom posljednjeg dijela programa (kontinuirana mentorska podrška). PYLE projektni tim preporučuje da facilitatori posjeduju sve, a (ostali) mentori, sve ili većinu ovdje opisanih karakteristika i područja stručnosti. Također je poželjno uključiti gostujuće stručnjake za više specijalizirane teme⁵, a prije toga ih upoznati s osnovnim načelima i konceptima PRiKAZ-a i Treninga za mentore. Zbog emancipacijskog učenja i participativnog pristupa Treningu, polaznici/ novi mentori također postaju dio provedbenog tima, što bi ostatak tima trebao prepoznati, a može koristiti i za daljnje osnaživanje mentora.

⁵ Na primjer, gostujući stručnjaci mogu biti: a) ljudi s iskustvom iz stvarnog života koji rade u zadruzi ili nevladinoj organizaciji kojom se horizontalno upravlja, b) praktičari ili istraživači koji se bave ključnim konceptima ili temama programa, c) praktičari posebnih pristupa ili metoda zanimljivih sudionicima (npr. Kazalište potlačenih, strukturirani dijalog, participativno istraživanje ili evaluacija, coaching), d) praktičari u drugim područjima koje sudionici smatraju korisnim za razvoj i provedbu njihovih pilot-projekata (npr. društveni marketing, upravljanje projektima).